

ŽILINSKÝ
TURISTICKÝ
KRAJ

HORSKÉ CHATY A VODOPÁDY V ŽILINSKOM KRAJI

ŽILINSKÝ TURISTICKÝ KRAJ

Chata pod Chlebom 1423 m n. m.

chatapodchlebom@gmail.com | www.chatapodchlebom.sk

Jedná sa o najvyššie položenú horskú chatu v Malej Fatre. Nenachádza sa priamo na hrebeni, ale na južnej strane Malej Fatry pod Chlebom (1646 m n. m.). Chata bola postavená v roku 1930, no v roku 1945 vypálená ustupujúcou nemeckou armádou. Neskôr bola obnovená, avšak v roku 1982 vyhorela druhýkrát. Opätovne bola postavená na mieste bývalej hospodárskej budovy, ktorá patrila ku chate. Patrí medzi najnavštevovanejšie chaty pohoria z dôvodu ľahkej dostupnosti kabínkovou lanovkou z Vrátnej. Je ideálnym miestom na zastávku pri prechode hrebeňovky Malej Fatry. V roku 2021 prešla kompletnou rekonštrukciou a zmenila sa na modernú ekologickú horskú chatu. Ubytovať sa môžete vo viac lôžkových izbách a v podkrovní chaty. 100 m od chaty je povolené stanovanie na presne vyhradenom mieste. Po-

1

chutiť si môžete na tradičných poctivých jedlách varených z čerstvých surovín. Chata je bežne otvorená od 8:00 do 22:00 h, kuchyňa zvyčajne funguje do 21:00 h.

Prístup: Najľahšia trasa vedie po zelenej značke z hornej stanice lanovky Vrátna cez Snilovské sedlo za 0:30 h. Ak si zvolíte výstup

od Chaty Vrátna a údolnej stanice lanovky, výstup po zelenej značke potrvá 2:40 h. Zo Šútova okolo Šútovského vodopádu po modrej značke za 3:00 h; z Trusalovej po zelenej značke za 2:30 h. Chata je dostupná aj bicyklom z Trusalovej za 2:00 h. V zime sú obľúbené výstupy na skialpoch z Turca aj z Vrátnej doliny.

Odporúčané túry v okolí: Z chaty najčastejšie turisti pokračujú po hrebeni Malej Fatry po červenej značke buď v smere do Zázrivej alebo na opačnú stranu do Strečna. Zísť z hrebeňovky sa dá na viacerých úsekoch po trase. Strmý zostup cez Poludňový Grúň okolo Chaty pod Grúňom s cieľom pri Chate Vrátna, kde je aj autobusová zastávka, trvá 2:30 h. Trasa z chaty po červenej a od sedla Medziholie po zelenej značke do Štefanovej zaberie približne 4:30 h. Ak sa rozhodnete pokračovať až do Zázrivej, kde hrebeňovka končí, zaberie vám to 7:30 h. Z chaty sa dá pokračovať aj opačným smerom po červenej na Veľký a Malý Kriváň a Suchý a po zelenej na Chatu pod Kľačianskou Magurou za 5:00 h. Dole do dediny Turčianske Kľačany sa dostanete za 6:00 h. Ak sa vyberiete po červenej až na koniec hrebeňovky do Strečna, zaberie vám to 6:30 h. Po Chate pod Suchým je to približne 4:45 h.

Chata pod Suchým 1075 m n. m.

+421 918 662 535 | info@chatapodsuchym.eu | www.chatapodsuchym.eu

2

Chata leží severozápadne od vrchu Suchý v Krivánskej Malej Fatre. Horská chata je v prevádzke od roku 1948 a dodnes ju mnohí vyhľadávajú aj pre jej dobový interier a pokojnú atmosféru. Pristavaná bola len terasa s krásnym výhľadom na Žilinskú kotlinu. Je ideálnym východiskovým alebo cieľovým bodom pri zdolávaní hrebeňovky Malej Fatry. Chata je obľúbeným cieľom pre turistov, cyklistov a skialpinistov, ktorí tu nájdú ubytovanie a poctivú domácu kuchyňu. Ubytovať sa je možné 365 dní v roku. Reštaurácia je obvykle k dispozícii denne od 7:00 h do 21:00 h.

Prístup: najobľúbenejšia trasa vedie z Nezbudskej Lúčky okolo Starhradu po červenej značke za 2:30 h; ďalší variant vedie z Varína po zelenej značke a od Sedla Brestov pokračujeme po žltej značke za 3:00 h; najťažšia trasa vedie z Turčianskych Kľačian po zelenej značke okolo Chaty pod Kľačianskou Magurou na Suchý a odtiaľ po červenej značke za 4:30 h.

Odporúčané túry v okolí: Veľmi obľúbená trasa vedie hrebeňom Malej Fatry po červenej značke zo Suchého až do Snilovského sedla a zaberie približne 5:00 h. Na vrch Suchý je to z chaty 1:00 h, na Chatu pod Kľačianskou Magurou 2:30 h.

Chata na Grúni 973 m n. m.

+421 903 524 200 | +421 904 367 434 | chatanagruni@gmail.com | www.chatanagruni.sk

3

Chata sa nachádza pod Poludňovým Grúňom (1460 m n. m.) na križovatke turistických chodníkov a je otvorená celoročne. Ponúka ubytovanie pre 40 osôb, turistov poteší domáca kuchyňa a nádherná scenéria Veľkého Rozsutca. Bola postavená v roku 1949 a prvá rekonštrukcia prebehla v roku 1992, neskôr bola pristavaná hospodárska časť, pribudlo

detské ihrisko a bufet. Je obľúbeným turistickým cieľom pre rodiny s deťmi.

Prístup: Vedie k nej nenáročný žltý značený chodník z Vrátnej doliny (0:45 h) alebo môžeme využiť modrú značku z časti Vrátna - Starý Dvor (1:15 h). Dostať sa sem dá aj z Štefanovej po modrej značke za 1:00 h.

Odporúčané túry v okolí: Priamo z chaty vedie strmý turistický chodník na Poludňový Grúň po žltej značke za 1:30 h. Dá sa pokračovať po hrebeňovke, z chaty na Stoh po žltej a červenej značke za 2:45 h, na Veľký Rozsutec za 4:30 h, alebo opačnou stranou na Chleb po žltej a červenej značke za 2:45 h a na Veľký Kriváň za 3:30 h. Z chaty vedie turistický chodník do Štefanovej, odkiaľ sa dá pokračovať po žltej značke do Jánošíkových dier približne za 2:00 h.

Horský hotel Klak 800 m n. m.

+421 918 397 949 | info@klakpd.sk | www.skiarena-fackovskesedlo.sk

Horský hotel leží vo Fačkovskom sedle, medzi obcami Fačkov a Klačno, v nádhernom prostredí medzi pohoriami Malá Fatra a Strážovské vrchy. Nachádza sa priamo pri lyžiarskom stredisku Skiarena. Pohodlné a cenovo výhodné ubytovanie je pre hostí pripravené v prakticky zariadených izbách s vlastným sociálnym zariadením. K dispozícii je hotelové parkovisko. Ubytovacie zariadenie poskytuje 50 lôžok a otvorené je celoročne. Ponúka stravovanie v jedálni priamo v budove hotela. Nájdete tu aj denný bar s letnou terasou. Súčasťou hotela je nové útulné wellness so saunami a vírivkou, kde sa môžete zrelaxovať po namáhavom dni. V blízkosti je množstvo turistických trás a zjazdovky lyžiarskeho strediska.

Prístup: Hotel leží na hlavnom ťahu Rajec – Prievidza. Je prístupný autom, bicyklom aj linkovým autobusom. Nachádza sa priamo na trase Cesty hrdinov SNP.

Odporúčané túry v okolí: Oblúbený turistický výstup na Klak je po žltej značke za 2:30 h, ku Klackému vodopádu po žltej a zelenej za 2:30 h, na Ostrú skalú po žltej a červenej za 3:15 h, Z horského hotela tiež turisti pokračujú ďalej po Ceste hrdinov SNP do Čičmian po červenej značke za 4:00 h, na Strážov po červenej za 6:30 h, do Zliechova cez Strážov po červenej značke za 7:00 h, opačným smerom po červenej značke na Vyšehrad za 8:00 h.

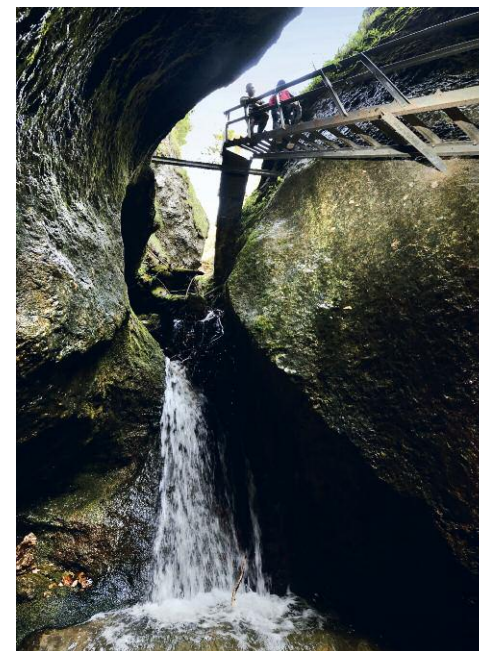
4

Vodopády Dierového potoka

Krivánska Malá Fatra

5

V Národnom parku Malá Fatra, v Jánošíkových dierach v Terchovej, sa nachádza sústava kaňonov a tiesňav, ktoré vytvárajú kaskádovité vodopády. Jánošíkove diery tvoria bizarné skalné útvary a až 27 vodopádov, pričom najvyšší vodopád má skoro 5,5 metra a nazýva sa Ôsmy hornodierový vodopád. Všetky sa nachádzajú na značených turistických chodníkoch a sú sprístupnené lávkami, rebríkmi a reťazami. Je to jedna z najkrajších turistických trás národného parku Malá Fatra a jeden z najkrajších výletov na Slovensku vôbec. Jánošíkove diery sa skladajú z troch ucelených častí: Dolné diery, Nové diery a Horné diery. Malý okruh Jánošíkovými dierami je vďaka malému prevýšeniu vhodný i pre seniorov a malé deti. Ak chcete vidieť tú najkrajšiu časť, treba absolvovať Veľký okruh Jánošíkovými dierami. Ak ste zdatní turisti a vyberiete sa do Dier, spojte turistiku s výstupom na Malý Rozsutec. Táto turistická trasa je obľúbená pre nádherné výhľady

z vrcholu. Východiskom do Dier sú osady Štefanová a Biely Potok, najlepšia trasa vedie okolo Hotela Diery. Na prvý vodopád natrafíte približne za 0:20 h.

Hlbocký vodopád

Strážovské vrchy – Súľovské skaly

6

Vodopád je súčasťou Súľovských skál a cesta k nemu vedie po zelenej turistickej značke z obce Hlboké nad Váhom. Má tvar lievika, padá z výšky 14 metrov a vodou ho zásobuje Hlbocký potok. Hlbocký potok sa zarezáva do Súľovských zlepcov a vytvára malú tiesňavu s kaskádami a malými krúťňavými hrncami. Vodopád je ideálny na turistiku s deťmi, dostanete sa k nemu po zelenej značke z obce nenáročným turistickým chodníkom približne za 0:30 h.

Májekova chata 965 m n. m.

+421 905 602 022 | majexenergy@gmail.com | www.majekovachata.org

7

Chata sa nachádza v krásnom horskom prostredí v stredu Ski & bike park Malinô Brdo pri Ružomberku. Májekova chata bola postavená ako jedno z prvých ubytovacích zariadení na Maline Brde, ktoré je do dnešného dňa obľúbenou destináciou pre množstvo turistov. Od roku 1968 funguje v nepretržitej prevádzke. Pomenovaná je po učiteľovi vo Vlkolínci a interbrigadistovi Jozefovi Májkovi, ktorý padol v bojoch počas španielskej občianskej vojny. Chata poskytuje 42 lôžok a stravovanie vo vlastnej reštaurácii. Chata ťaží zo svojej vynikajúcej polohy, ktorú návštevníci ocenia v letnej aj v zimnej sezóne. Leží na začiatku liptovskej vetvy veľkofatranského hrebeňa, preto je častým východiskovým bodom na hrebeňovku Veľkej Fatry. V blízkosti chaty sa nachádzajú lezecké trasy, preto chatu využívajú aj horolezci. V zime chatu obľubujú lyžiari pre blízkosť zjazdoviek, skialpinisti zase obľubujú výstupy na hrebeň Veľkej Fatry.

Prístup: K chate sa dá dostať turistickými chodníkmi z Hrabova približne za 2:30 h, ale aj využitím lanovky z Hrabova na Malinô Brdo. Automobilom len s povolenkou za poplatok. V zime sú potrebné snehové reťaze.

Odporúčané túry v okolí: Výstup na Malinné po modrej značke za 1:00 h, na Sidorovo cez Minifarmu Sidorovo po modrej a červenej za 1:15 h, do Čutkova cez Sedlo pod Vtáčnikom po modrej za 3:00 h, do Hrabova náučným chodníkom za 1:15 h, na hlavný hrebeň Veľkej Fatry – na Malinné po modrej značke za 1:00 h, na Šiprún po modrej, zelenej a červenej značke za 3:00 h, na Horský hotel Smrekovica po modrej a zelenej značke za 4:30 h, na Rakytov po modrej a zelenej značke za 7:00 h, z hrebeňa pod Šiprúnom odbočkou smerom na Tlstú horu po modrej, zelenej a červenej značke za 4:45 h, na Kutníkov kopec za 6:30 h.

Vojenská zotavovňa Smrekovica (Hotel Granit Smrekovica***) 1339 m n. m.

+421 914 324 188 | recepcia.sm@granithotels.sk | www.granithotels.sk/smrekovica/sk

8

Horský hotel sa nachádza vo vysokohorskom prostredí Veľkej Fatry uprostred nádhornej prírody. Je situovaný medzi vyhladkovými vrcholmi Skalná Alpa a Malá Smrekovica. Kvôli strategickej polohe je obľúbenou zastávkou turistov počas zdolávania hrebeňovky Veľkej Fatry. Okrem hlavnej hotelovej budovy nájdete v areáli i vedľajšie budovy, chatky i zrubové domy, pre turistov dialkárov je k dispozícii nocľaháreň s 12 lôžkami. V hlavnej budove sa nachádza reštaurácia, ktorá poskytuje stravovanie. Hladný turista sa môže najesť každý deň od 7:30 h do 18:45 h, po tomto čase už reštaurácia nevarí. Súčasťou hotela je aj wellness so saunami a vírivkou. Okolie hotela ponúka mnoho možností pre milovníkov turistiky, skialpinizmu, prechádzok a bicyklovania. Neďaleko hotela vedie hned niekoľko turistických trás, v zimnej sezóne sa lyžuje na kopci v areáli rezortu.

Prístup: Ku hotelu sa dá dostať viacerými trasami, najviac je využívaná asfaltová cesta cez Vyšné Matejkovo (po modrej značke) z lokality Podsúch, ktorá leží na hlavnom cestnom ťahu Donovaly-Ružomberok. Trasa je vhodná ako pre peších, tak pre cyklistov a dá sa po nej ísť aj autom. Počas zimných mesiacov býva príjazdová cesta zasnežená, o zjazdovosti je potrebné informovať sa na recepcii.

Odporúčané túry v okolí: Na Rakytov po zelenej značke za 2:30 h, na Minčol po zelenej za 3:30 h, na Ploskú po zelenej a žltej značke za 5:00 h, na Chatu pod Borišovom cez Ploskú za 6:00 h, opačným smerom na Vtáčnik po zelenej a modrej za 2:30 h, na Malinné po zelenej a modrej značke za 3:00 h, k vodopádom v Čutkovskej doline po zelenej, modrej a žltej za 4:00 h.

Horská útulňa Limba pod Rakytovom 1210 m n. m.

9

+421 918 659 688 | info@utulnalimba.sk | www.utulnalimba.sk

Malá ale príjemná útulňa Limba sa nachádza pod Rakytovom v nádhernom prostredí Veľkej Fatry. Názov dostala podľa vzácnej borovice limbovej, ktorá tu rastie a chráni chatu pred lavínami. O prevádzku útulne sa stará chatár a objekt slúži pre turistov na prenocovanie a načerpanie nových síl pri potulkách Veľkou Fatrou. V blízkosti sa nachádza latrína, jazierko, ohnisko aj prameň vody. Ubytovanie a drobné občerstvenie poskytujú celoročne. K dispozícii je 15 lôžok na matracoch s vlastným spacákom v podkroví. Nocľah je potrebné dopredu zarezervovať telefonicky. Útulňa funguje na základe dobrovoľných príspevkov, odporúčaná cena je 5 €. Útulňa má navyše svoju jedinečnú, svojskú, neopakovateľnú atmosféru, ktorú zažijete len tu. Od chaty je nádherný výhľad na hlavný nízkoatranský hrebeň – Prašivú, Latiborskú hoľu, Ďurkovú.

Prístup: Turistický chodník z Liptova začína nad obcou Liptovská Osada. K útulni sa dá dostať po žltej turistickej značke od Hájovne pred Teplou dolinou za 2:00 h. Z chaty pod Borišovom cez Ploskú a Rakytov sa k útulni dostanete za 4:00 h, od Horského hotela Smrekovica za 2:30 h.

Odporúčané túry v okolí: Na Rakytov po žltej a zelenej za 1:15 h, na Ploskú po žltej, zelenej a žltej značke za 4:00 h, na Chatu pod Borišovom za 4:45 h, na Borišov za 5:00 h, opačným smerom na Horský hotel Smrekovica po žltej a zelenej za 2:45 h, na Skalnú Alpu po žltej a zelenej značke za 2:00 h, na Malinné po žltej, zelenej a modrej značke za 5:45 h, dlhšou turistikou na Ostredok po žltej, zelenej a červenej značke za 6:00 h, na Horský hotel Kráľova studňa za 8:00 h.

Kamenná chata pod Chopkom (Kamienka) 1985 m n. m.

10

+421 48 617 00 39 | kamienka@kamennachata.sk | www.kamennachata.sk

Chata sa nachádza na hlavnom hrebeni Nízkyh Tatier, priamo pod Chopkom (2023,6 m n. m.), druhým najvyšším vrchom pohoria. Nachádza sa v drsnom vysokohorskom prostredí a je obľúbenou zastávkou turistov, lyžiarov a skialpinistov. Je treťou najvyššie položenou chatou na Slovensku po Chate pod Rysmi a Téryho chate vo Vysokých Tatrách. Kamienka bola postavená v roku 1950 a slúžila ako útulňa pre robotníkov, ktorí prišli po 2. svetovej vojne stavať lanovky. Postupne sa chata rozširovala, v 70. rokoch slúžila ako útulňa pre staviteľov chodníkov. Od roku 1996 slúži ako vysokohorská chata s celoročnou prevádzkou. V roku 2004 chata prišla o strechu a o 2 roky nato prešla rozsiahlou rekonštrukciou, v roku 2016 sa rekonštrukciou zväčšila jedálenská časť, pribudli veľké okná a interier chaty sa zmodernizoval. Poskytuje ubytovanie pre 20 osôb a občerstvenie vo forme klasických jedál ako kapustová polievka, guláš s knedľou, parené buchty,

štrúdl a podobné chuťovky. Na chate sa dajú zažiť jedinečné východy a západy slnka.

Prístup: Z Demänovskej doliny od Mikulášskej chaty po modrej značke za 2:45 h, z Demänovskej doliny z časti Lúčky po zelenej značke za 4:30 h, kabínkovými lanovkami v stredisku Jasná-Sever z Priehyby, Jasná-Juh zo Srdiečka.

Odporúčané túry v okolí: Po červenej značke na Chopok za 0:10 h, po červenej značke vedúcej hrebeňom Nízkyh Tatier na Krúpovú hoľu za 1:30 h, na Ďumbier za 1:45 h, ku Chate M. R. Štefánika za 2:15 h, neďaleko ktorej sa nachádza Jaskyňa mŕtvych netopierov, po červenej značke hrebeňovkou v opačnom smere na Dereše za 0:45 h, na Chabenec za 3:30 h.

Chata M. R. Štefánika pod Ďumbierom 1740 m n. m.

11

+421 904 978 439 | fabricius.chatamrs@gmail.com | www.chatamrs.sk

Príjemná a útulná vysokohorská chata poskytuje ubytovanie, stravovanie a krásne výhľady. Nachádza sa na hlavnom hrebeni Nízkych Tatier na križovatke turistických chodníkov. Chata mala nahradiť útulňu, ktorá bola postavená na vrchole Ďumbiera a dnes z nej už nič nezostalo. Funguje od roku 1928 a materiál a tovar na chatu dodnes vynášajú nosiči. Ročne je to cca 40 000 kg. Chata je otvorená celoročne a poskytuje ubytovanie pre 50 osôb a občerstvenie vo forme polievok a hlavných jedál. Odporúčame rezervovať si ubytovanie v predstihu – najmä ubytovanie cez víkend. V blízkosti chaty sa nachádza Jaskyňa mŕtvych netopierov, ktorá je sprístupnená pre turistov.

Prístup: Hlavným hrebeňom od Chopku po červenej za 2:30 h, hlavným hrebeňom z Čertovice po červenej 3:30 h, modrou značkou z Liptovského Jána od Stanišovskej jaskyne za 6:45 h, z Demänovskej doliny, časť Lúčky

po zelenej a červenej za 4:45 h, žltou a červenu z vyšnej Boce za 4:00 h, z Trangošky po zelenej značke za 1:30 h, z Mýta pod Ďumbierom po žltej značke za 4:00 h.

Odporúčané túry v okolí: Po červenej značke na Ďumbier za 1:30 h, po červenej značke na Chopok za 2:40 h, po zelenej na Krúpovú hoľu za 1:00 h, na Krakovu hoľu za 3:45 h (od Krúpovej holi po žltej), po zelenej k Jaskyni mŕtvych netopierov za 0:30 h.

Chata Magurka 1 050 m n. m

12

+421 903 704 444 | info@magurka-liptov.sk | www.magurka-liptov.sk

Chata sa nachádza priamo v bývalej baníckej osade Magurka v prostredí Nízkych Tatier pod vrchmi Latiborská hoľa, Ďurková a Chabenec. Je učupená v krásnom prírodnom prostredí ďaleko od ruchu civilizácie, kde počuť šum stromov a zvuky prírody. História chaty siaha do medzivojnového obdobia. Dlhé roky slúžila ako dôležitý záchranný bod počas hrebňovky Nízkych Tatier. Po revolúcii sa dostala do súkromných rúk, nebola v prevádzke a chátrala. V roku 2008 dostala nového majiteľa, prešla rekonštrukciou a zmenila sa na modernú turistickú chatu. Poskytuje ubytovanie s kapacitou 46 lôžok, občerstvenie v reštaurácii, vysoký komfort (sauna, kaďa) a zároveň pravú atmosféru horských chat. Funguje celoročne. V okolí nájdete mnoho značených chodníkov vhodných na pešiu turistiku.

Prístup: Chata je dostupná aj autom po asfaltovej ceste z Partizánskej Ľupče alebo Liptovskej Lúžnej a tiež aj cyklotrasami z Partizánskej Ľupče alebo Liptovskej Lúžnej.

Odporúčané túry v okolí: Prechádzka na Železnô po zelenej značke za 1:00 h, na Salatín po zelenej značke za 4:00 h, Magurským zlatým chodníkom po modrej turistickú značke do Sedla Latiborskej hole za 2:00 h a ste na hrebeni Nízkych Tatier. Po trase vedie náučný chodník s malými zachádzkami. Na Latiborskú hoľu po modrej a červenej značke za 2:30 h, na Zámotskú hoľu po žltej značke za 2:00 h, na Ďurkovú po červenej značke za 2:40 h, pod ktorou sa nachádza turistická Útulňa pod Chabencom – Útulňa Ďurkova. Na Chabenec po zelenej a červenej značke za 3:30 h.

Útulňa Ďurková pod Chabencom 1623 m n. m.

+421 949 792 997 | +421 944 165 853

13

Po úpäťm hlavného hrebeňa Nízkych Tatier, takmer v ideálnom strede Ďumbierskej časti, sa nachádza útulňa Ďurková. Stojí tu od roku 2001 na mieste bývalého salaša a nahradila historicky jednu z prvých chát Nízkych Tatier. Chata tu stála už roku 1932 ešte za čias ČSR, kedy dokonca bola jedna z najlepšie vybavených chát, ale neskôr vyhorela. Počas 2. svetovej vojny ju vypálili fašisti. Vďaka svojmu strategickému umiestneniu je ideálnym útočiskom pre turistov, ktorí prechádzajú hrebeňom Nízkych Tatier, či turistov-dialkárov prechádzajúcich po Ceste hrdinov SNP. V zime je navštevovaná kvôli výborným podmienkam pre skialpinizmus. Turistická útulňa so správcom okrem strechy nad hlavou poskytuje celoročne jednoduché stravovanie (pivo, nealko, polievky) a nocľah s vlastným spacákom. Kapacita útulne je zhruba 30 ľudí. V blízkosti sa nachádza výdatný prameň, latrina a k dispozícii je veľká slnečná južná terasa so sedením. Cena za ubytovanie je 7 €.

Okolo útulne je povolené jednorazové prenocovanie vo vlastnom stane v prípade plnej obsadenosti útulne.

Prístup: Z horskej osady Magurka po zelenej značke za 2:45 h, z hlavného hrebeňa Nízkych Tatier zostupom za 0:15 h, z horehronskej obce Jasenie po zelenej značke cez Lomnistú dolinu za 4:45 h alebo po modrej značke cez Jaseniarsku dolinu za 5:30 h, z Kamennej chaty pod Chopkom za 5:15 h

Odporúčané túry v okolí: Výstup na Chabenec po modrej značke za 1:30 h, na Kotlísku po modrej a červenej značke za 2:00 h, na Skalku po modrej, červenej a žltej za 2:45 h, na Ďurkovú po zelenej a červenej značke za 0:45 h, na Zámostskú hoľu po zelenej, červenej a žltej značke za 1:15 h, na Latiborskú hoľu po zelenej a červenej značke za 2:00 h.

Žiarska chata 1325 m n. m.

+421 44 5591525 | +421 917 598 721 | ziarskachata@gmail.com | www.ziarskachata.com

14

Žiarska chata je jedinou vysokohorskou chatou v Západných Tatrách z liptovskej strany s celoročnou prevádzkou. Leží v Žiarskej doline, je obľúbenou zastávkou turistov, nakoľko je vynikajúcim východiskom na rôzne túry do oblasti Baníkova a Baranca. Vede k nej nenáročná turistická trasa lesom cez Žiarsku dolinu. Je ľahko dostupná aj pre cyklistov, dolinou

vedie asfaltová cesta, ktorá spája chatu s parkoviskom. V zime ju využívajú skialpinisti.

Prístup: Parkovanie je možné priamo v Ústí Žiarskej doliny na platenom parkovisku. Pre ubytovaných hostí je povolený aj prístup vlastným motorovým vozidlom až ku chate, kde môžu odstaviť vozidlo na parkovisku.

Odporúčané túry v okolí: Do Žiarskeho sedla po zelenej značke za 1:20 h, na Baranec cez Žiarske sedlo po zelenej a žltej za 3:00 h, na Baníkov po zelenej značke za 4:00 h, do Smutného sedla po modrej značke za 1:30 h. V blízkosti chaty sa nachádza ľahko dostupný Šarafiový vodopád – po modrej a zelenej značke za 0:15 h. V doline sa nachádza banské dielo Medvedia štôľňa, ktoré zaujme najmä detských návštevníkov.

Chata pod Náružím 1420 m n. m.

+421 911 163 670 | dikantj@gmail.com | www.chatacervenec.sk

15

Chata sa nachádza v krásnej lokalite Západných Tatier, je obkolesená vrchmi Babky, Veľká a Malá kopa, Ostrá a Sivý vrch. Je mladším vydaním chaty v Medvedzom, v roku 1969 sa začala jej výstavba v oblasti Červenca. Konečnú podobu získala po rekonštrukcii v rokoch 1999-2000. V zime je využívaná skialpinistami, obľúbený je zimný výstup na Babky. Je v správe chatárskeho spoločenstva, ktoré zodpovedá za chod a prevádzku chaty. Oficiálne je otvorená len počas víkendov od piatku 17:00 h do nedele 15:00 h, v júli a auguste býva v nepretržitej prevádzke. Osvetlenie je zabezpečené solárnym zariadením, príp. petrolejovými lampami. Dodávka vody je v lete zabezpečená, v zimných mesiacoch sa musí čerpať zo studničky vzdalenej 30 m od chaty. Chata má kapacitu 30 lôžok, v núdzi je možnosť ubytovania v štíte, ktorý má kapacitu 20 osôb, na každé lôžko prislúchajú 1-2 deky. Stravovanie na chate nie je zabezpečené, k dispozícii je kuchyňa s riadom.

Prístup: Z dedinky Jalovec od Bobroveckej vápenice po modrej turistickej značke približne za 2:15 h. V lokalite Bobrovecká vápenica je možnosť bezplatného parkovania.

Odporúčané túry v okolí: Chata je ideálnym východiskom hrebeňových túr, ktoré začínajú na vrchole Babiek, kam sa dostanete po modrej a zelenej značke za 1:30 h. Na Sivý vrch vyjdete po modrej a zelenej značke za 2:20 h, na Brestovú po modrej, zelenej a červenej značke za 4:30 h, na Salatín po modrej, zelenej a červenej značke za 5:45 h, na Pachoľu po modrej, zelenej a červenej značke za 8:30 h, na Baníkov po modrej, zelenej a červenej značke za 9:15 h, na Zverovku po modrej, zelenej, červenej a modrej značke za 7:00 h.

Horská chata Orešnica*** 894 m n. m.

+421 44 2901 000 | recepcia@alexandrawellnesshotel.sk | www.chataoresnica.sk

16

Horská Chata Orešnica je štýlový a útulný hotel s chatovou osadou, ktorý je situovaný v srdci Západných Tatier v Račkovej doline. Je skvelým východiskovým bodom na turistiku do Račkovej a Jamníckej doliny, či na Ostredok, Baranec a Bystrú. V roku 2003 bola horská chata zrekonštruovaná, tým získala ráz horského poľovníckeho hotela s moderným, veľmi vkusne a útulne zariadeným interiérom. Poskytuje ubytovanie a stravovanie a funguje celoročne. Priamo od chaty vedie množstvo turistických a cyklistických trás do okolia.

Prístup: Prístup je možný z obce Pribylina okolo Múzea liptovskej dediny. Chata je dostupná autom, vedie tadiaľ cyklotrasa aj zelená turistická značka. K dispozícii je parkovisko v areáli.

Odporúčané túry v okolí: Do Múzea liptovskej dediny v Pribyline po zelenej značke za 1:15 h, na Bystrú po žltej a modrej značke za 5:30 h, na Končistú po žltej za 4:30 h, na Ostredok po modrej a zelenej za 4:00 h, na Hrubý vrch po modrej a zelenej za 5:30 h, do Jamníckeho sedla po modrej za 5:00 h, na Baranec po zelenej za 4:30 h, okruh z chaty na Baranec a späť cez Holý vrch po zelenej, žltej, modrej a červenej značke za 8:00 h.

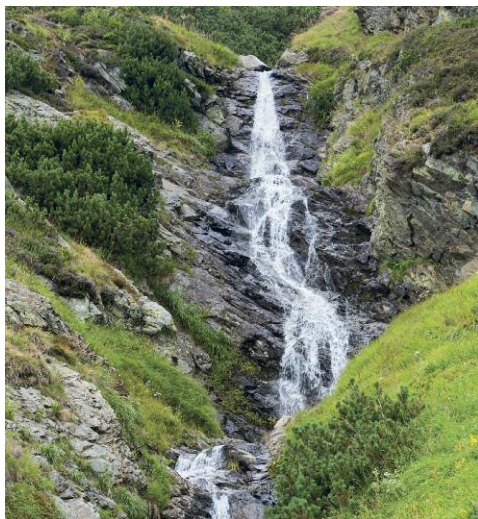

Brankovský vodopád

Nízke Tatry

17

Východiskovým bodom k najvyššiemu vodopádu v Nízkych Tatrách je osada Podsuchá, ktorá sa nachádza 10 km od Ružomberka na hlavnom ťahu smerom na Donovaly. Zelená turistická značka vás po 0:30 h dovedie k informačnej tabuli o vodopáde, odkiaľ pokračujeme asi 5 minút kamenistým terénom k vodopádu. Záverečný úsek vedie mimo značeného chodníka. Vodopád je 55 m vysoký a v letných mesiacoch sa pri ňom výborne schladíte. Množstvo vody, ktoré preteká vodopádom, je závislé od zrážok, čiže aj od ročného obdobia. V zimných mesiacoch sa premieňa na čarovný ľadopád pokrytý mnohými cencúľmi a ľadovými útvarmi.

Šarafiový vodopád

Západné Tatry – Žiarska dolina

18

Vodopád je dobre prístupný pre turistov. Nachádza sa v Žiarskej doline, len 10 minút po zelenej turistickej značke od Žiarskej chaty (od parkoviska v Žiarskej doline 2:15 h). Ak budete pokračovať po chodníku ďalej, prídete do Jaloveckého sedla, na Príslop či Baníkov. Vysokohorský vodopád sa nachádza v nadmorskej výške 1480 m a je tvorený sériou viacerých kaskád. Celková výška vodopádu je 20 m a tvorí ho voda Šarafiového potoka. Pre zelený turistický chodník k Šarafiovému vodopádu platí sezónna uzávera od 1. 11. – 15. 6.

Polovnícky vodopád

Západné Tatry

19

Vodopád, známy aj ako Polovníkov či Bobrovecký vodopád, sa nachádza pod Bobroveckou dolinou. Je obľúbeným miestom rodinných prechádzok, ale aj cyklistických zastávok. Je obkolesený mohutnou skalnou stenou, padá pomedzi 2 skaly z výšky 12 metrov. Zdrojom vody je potok Stará voda, ktorý po výdatných dažďoch vytvára nádhernú vodnú stuhu. Najjednoduchší prístup k vodopádu vedie z obce Jalovec z časti Bobrovecká vápenica, odkiaľ vás smerové tabuľky navedú priamo k vodopádu (0:45 h). Orientovať sa môžete podľa poľovníckej chaty s nápisom LOVU ZDAR, vodopád sa nachádza približne 30 m za chatou. Lokaltou prechádza aj značená

cyklotrasa. Auto odporúčame nechať na bezplatnej odstavnej ploche pod lúčkou Bobrovecká vápenica alebo na parkovisku pri Horskom hoteli Mních, ktoré je ideálnym miestom na občerstvenie po výlete.

Jelení a Jamišný vodopád

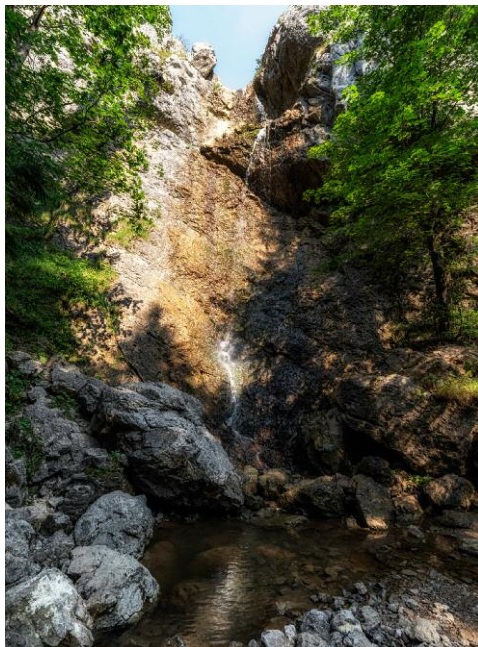
Veľká Fatra – Čutkovská dolina

20

Čutkovská dolina leží v Národnom parku Veľká Fatra pri ružomerskej mestskej časti Černová. Dolinou vedie náučný chodník „Známa neznáma“, ktorý vedie k vodopádom a tiesňave. Jelení vodopád vďaka svojej výške 24 metrov predstavuje 2. najvyšší vodopád v celom národnom parku a patrí k najväčším atraktivitám doliny. Vodopád je kaskádovitý, dvojťazový a je napájaný vodou Jelenieho potoka. Najkrajší je na jar, kedy je najmohutnejší a zároveň, kedy sa okolitá príroda prebúdza a zazelenie. Na jeseň a v zime je takmer suchý. Úsek pred vodopádom je kvôli náročnejšiemu terénu vybavený 84 schodmi. Jamišný vodopád sa nachádza vyššie odbočky k Jeleniemu vodopádu. Vedie k nemu chodník menšou kaňonovitou Jamišnou dolinou, ktorú vytvoril ľavostranný prítok Čutkovského potoka. Vodopád s výškou viac ako 12 m obklopuje divoká nedotknutá príroda so

strmými svahmi. Vodopád je ôsmou zastávkou náučného chodníka. V zime je časť náučného chodníka k vodopádom a tiesňave kvôli bezpečnosti uzavretá. Cesta k obidvom vodopádom spolu trvá približne 2:15 h, od ústia Čutkovskej doliny s rekreačným areálom, ktorého služby môžete po návšteve vodopádov využiť.

Vodopád Červené piesky 21

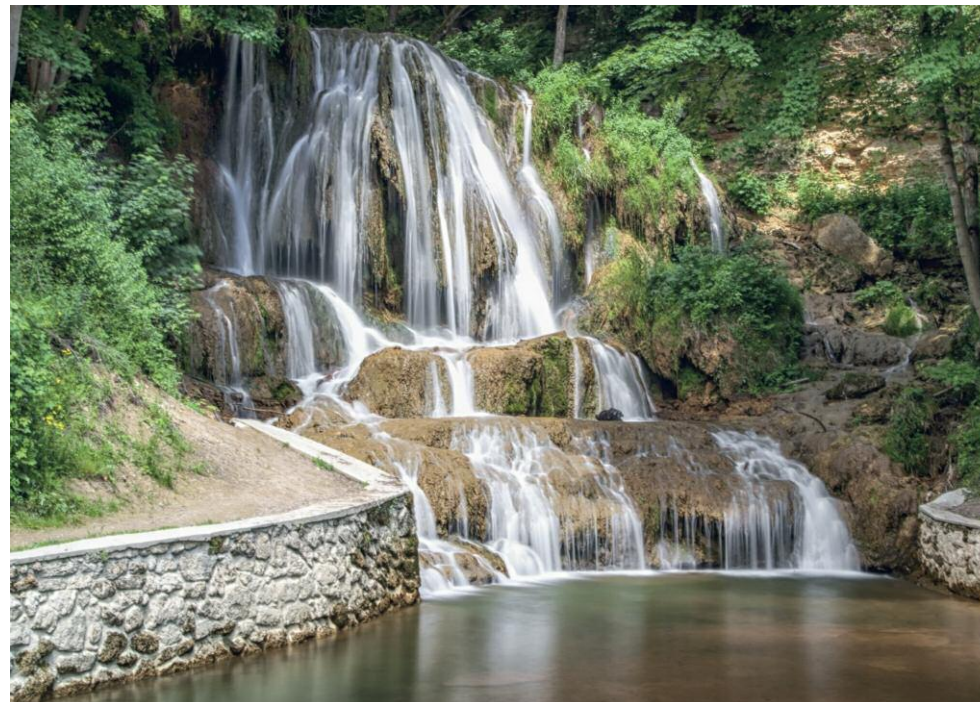
Chočské vrchy – Prosiecka dolina

Vodopád sa nachádza v atraktívnom prostredí národnej prírodnej rezervácie Prosiecka dolina. Je zachádzkou z turistického chodníku z rázcestia Vidová (Červené piesky, Sokol) v závere doliny. Má 15 metrov a pokladá sa za jeden z najkrajších vodopádov na Slovensku. Jeho krásu môžete obdivovať najmä po silných daždoch a v jarnom období, počas suchého leta často vysychá. Z Prosieka sa k vodopádu dostanete po modrej značke približne za 1:45 h. Z Veľkého Borového po modrej značke za 1:20 h, avšak počas trasy bude potrebné zdoláť rebríky a reťaze v smere nadol. Neodporúčame schádzať týmto smerom, najmä nie s malými deťmi. Za mokrého počasia je trasa dolinou šmykľavá.

Ráztocký vodopád 22

Chočské vrchy – Kvačianska dolina

V národnej prírodnej rezervácii Kvačianska dolina je v kamennej tiesňave ukrytý krásny vodopád. Nájdete ho v dolnej časti Ráztockej doliny, približne 60 m od ústia doliny do Kvačianskej. Napriek tomu ho z chodníka, najmä v lete, keď je v okolí vodopádu bujná vegetácia, môžete ľahko prehliadnuť. Tvorí ho voda Ráztockého potoka ktorá prepadá cez asi 8 metrov vysoký skalný prah. Najkrajší je na jar a po výdatných daždoch, kedy je vody dostatok. V zime sa mení na ľadovú kaskádu. K vodopádu vedie modro značený turistický chodník z Veľkého Borového (0:30 h) a z Kvačian červená značka (1:30 h). Po návšteve vodopádu nezabudnite na prehliadku dreveného vodného mlyna a zrekonštruovanej pily v lokalite Oblazy, ktorá sa nachádza neďaleko vodopádu. Na rieke Kvačianka je pri mlynoch vytvorená umelá kaskáda kvôli prívodu vody do pily, ktorá vytvára asi dvojmetrový vodopád.

Lúčanský vodopád

Chočské vrchy - Lúčky

23

V liptovskej kúpeľnej obci Lúčky vzdialenej 13 km od Ružomberka nájdeme skutočný unikát. V strede obce sa nachádza vodopád. Je 12 metrov vysoký, kaskádovitý a padá z okraja travertínovej terasy do umelého jazierka. Pre turistov je dobre prístupný, v okolí vodopádu je vybudovaný malý park s oddychovou zónou. Popri vodopáde vedie červeno značený turistický chodník z centra obce okolo Kúpeľov Lúčky až na Veľký Choč (4:00 h). Za návštevu stojí aj vedľajšia obec Kalameny, v ktorej sa nachádza minerálny prameň (vrt) s upraveným jazierkom na kúpanie. Voda v jazierku má stálu teplotu asi 33°C a využíva sa na kúpanie aj v zime. K jazierku sa dostanete od vodopádu po červenej a modrej značke za 1:00 h.

Ďatliakova chata (Ďatliacka) 1374 m n. m.

+421 905 973 201 | tatliacka@tatliacka.sk | www.tatliacka.sk

24

Vysokohorská chata sa nachádza v Roháčskej doline v Západných Tatrách, na križovatke turistických chodníkov, priamo pri Ďatliakovom jazere. Je obľúbenou zastávkou na občerstvenie po absolvovaní turistickej trasy cez Roháčske plesá a tiež ideálnym miestom odkiaľ vyštartovať na celodennú hrebeňovú túru. Chata poskytuje občerstvenie a ubytovanie pre 25 osôb, v prípade núdze je možnosť využiť nocľaháreň s matracmi. Chata nie je v prevádzke celoročne, otvorená je len počas letnej sezóny od 15. júna do 30. októbra.

Prístup: od chaty Zverovka po červenej značke za 2:00 h, od parkoviska pod Spálenou za 1:45 h, bicyklom po asfaltke za 0:30 h.

Odporúčané túry v okolí

Menej náročné:

K Roháčskym plesám po zelenej značke za 1:00 h, k Roháčskemu vodopádu cez plesá po zelenej a modrej značke za 2:30 h, na Rákoň cez Sedlo Zábrat po zelenej a žltej značke za 2:15 h, na Zverovku cez Látanú dolinu po zelenej a žltej značke za 5:30 h.

Stredne náročné:

Na Lúčnu cez Rákoň po zelenej, žltej a modrej značke za 5:00 h, na Žiarsku chatu cez Smutné sedlo po modrej značke za 3:30 h, na Zverovku cez Rákoň, Lúčnu a Sedlo pod Osobitou po zelenej, žltej, modrej a zelenej značke za 8:30 h.

Veľmi náročné:

Na Volovec cez Rákoň po zelenej, žltej, zelenej značke a modrej značke za 3:00 h, na Ostrý Roháč cez Volovec za 3:45 h, na Plačlivé cez Volovec a Ostrý Roháč za 4:30 h, okruh z Ďatliakovej chaty po hrebeni cez

Rákoň, Volovec, Plačlivé a Smutné sedlo za 6:30 h (11 km, reťazové úseky, stúpanie 1397 m, klesanie 1397 m).

Na Baníkov cez Spálenú dolinu po zelenej značke za 3:15 h, na Hrubú kopu po zelenej, modrej a červenej za 3:00 h, na Tri kopy po zelenej, modrej a červenej značke za 2:30 h, okruh cez Roháčske plesá, Spálenú dolinu, Baníkov, Hrubá kopa, Tri kopy a Smutnú dolinu za 7:00 h (13 km, reťazové úseky, stúpanie 1422 m, klesanie 1422 m).

Na Pachoľu cez Spálenú dolinu po zelenej a červenej značke za 3:15 h, na Spálenú cez Spálenú dolinu po zelenej a červenej značke za 4:15 h, na Skriniarky za 5:00 h, na Salatín cez Spálenú dolinu za 6:00 h, na Brestovú za 7:30 h, trasa z Ďatliakovej chaty na Zverovku cez Spálenú dolinu, Pachoľu, Skriniarky, Salatín a Brestovú s použitím lanovky na Zverovku približne za 9:00 h (15 km, reťazové úseky, stúpanie 1346 m, klesanie 1705 m).

Chata Zverovka 1037 m n. m.

+421 905 973 201 | zverovka@chatazverovka.sk | www.chatazverovka.sk

25

Turistická chata sa nachádza 9 km od obce Zuberec na úpätí Roháčov na polane Zverovka, v blízkosti lyžiarskeho strediska Roháče-Spálená. Prvá turistická chata na tomto mieste bola postavená v roku 1928 a mala samostatnú nocľaháreň pre mužov a samostatnú pre ženy. Počas 2. svetovej vojny chatu vypálili nemecké vojská. Po skončení vojny v roku 1946 sa začalo s výstavbou novej chaty a v roku 1951 sa otvorila pre návštevníkov. Chata slúžila aj počas zimného obdobia nielen pre turistov, ale aj lyžiarov, ktorí využívali svahy Spálenej alebo chodili na zimné túry do okolia. Je najstaršou horskou chatou v Roháčoch. Celoročne otvorená chata ponúka ubytovacie a stravovacie služby. Od chaty začínajú značené turistické

chodníky k Roháčskym plesám a majestátnym štítom. Priamo z chaty je nádherný výhľad na hlavný hrebeň.

Prístup: Ku chate premáva linkový autobus, dá sa ku nej dostať autom i bicyklom. Z obce Zuberec vedie červeno značený turistický chodník k Pamätníku SNP (2:00 h) a odtiaľ žltá značka ku chate (2:20 h). Bicyklom sa dá ku chate dostať za 0:40 h. Z Ťatliakovej chaty je možné prejsť bezbariérovým chodníkom s asfaltovým povrchom ku Chate Zverovka vzdialenej 3 km.

Odporúčané túry v okolí

Menej náročné:

K Roháčskemu vodopádu po červenej a modrej značke za 1:45 h, k Roháčskym plesám okolo vodopádu po červenej a modrej značke za 2:45 h, k Ťatliakovej chate a jazeru po bezbariérovej asfaltke po červenej značke za 2:00 h, k Ťatliakovej chate cez Látanú dolinu po žltej a zelenej značke za 5:30 h. Okruh zo Zverovky cez vodopád, Roháčske plesá a Ťatliakovu chatu sa dá zvládnuť za 5:30 h. Okruh po žltej značke cez Látanú dolinu, Sedlo Zábrat, Ťatliakovu chatu a späť po červenej značke na Zverovku sa dá zvládnuť za 7:00 h.

Stredne ťažká úroveň:

V lete je obľúbeným východiskovým bodom vysokohorských túr na Brestovú po modrej značke za 2:30 h, na Salatín po modrej a červenej za 3:45 h, na Spálenú cez Spálenú dolinu po červenej, žltej a červenej

značke za 4:30 h. Ďalšie trasy vedú popod Osobitú na Lúčnu po žltej a zelenej za 4:00 h, na Rákoň po žltej za 5:15 h, na Volovec po žltej a modrej za 5:45 h. Na Baníkov sa dostanete cez Spálenú dolinu za 3:30 h, na Žiarsku chatu cez Baníkov za 5:30 h.

Ťažká úroveň:

Na Ostrý Roháč po žltej, modrej a červenej značke za 6:45 h, na Plačlivé za 7:30 h. Okruh po žltej cez Látanú dolinu cez Rákoň, Volovec, Ostrý Roháč, Plačlivé a Ťatliakovú chatu späť na Zverovku zaberie 11:00 h.

Okruh cez Roháčske plesá, Baníkov, Tri kopy, Hrubá kopa, Smutné sedlo, Ťatliakova chata a späť na Zverovku zaberie 9:30 h (19 km, reťazové úseky, stúpanie 1550 m, klesanie 1550 m).

Okruh cez Roháčske plesá, Spálenú dolinu, Skriniarky, Salatín, Brestovú a späť na Zverovku zaberie 9:30 h (16 km, reťazové úseky, stúpanie 1540 m, klesanie 1540 m).

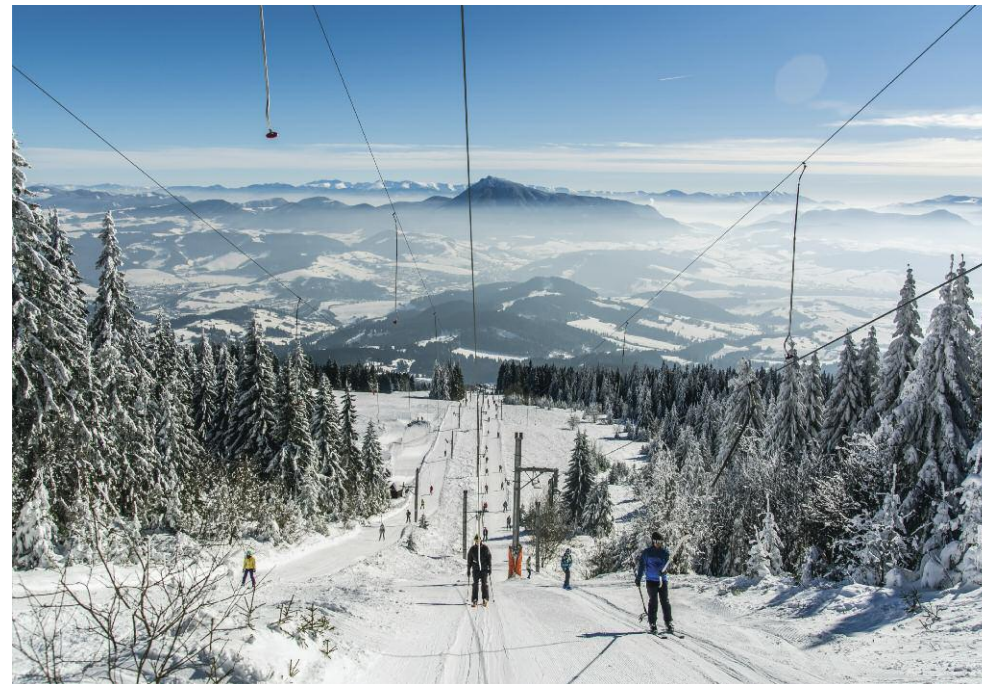
Chata na Kubínskej holi 1100 m n. m.

+421 907 040 826 | chatakubinskahola@gmail.com | www.chatakubinskahola.sk

Jediná turistická chata v pohorí Oravská Magura sa nachádza na juhovýchodnom svahu Kubínskej hole v areáli lyžiarskeho strediska Ski Park Kubínska hoľa. Chata je dobrým miestom na občerstvenie pri hrebeňovke Oravskej Magury od Zázrivej po sedlo Príslop nad Hruštínom alebo ako počas zimných lyžovačiek. Pre svoju polohu ju radi využívajú lyžiari, skialpinisti a turisti. Terén Kubínskej hole je vhodný na bežky či snežnicové túry. V blízkosti vedú aj značené cyklotrasy. Chata prešla rekonštrukciou, poskytuje ubytovanie pre 61 osôb, služby baru a reštaurácie. Pre návštevníkov je k dispozícii aj slnečná terasa, z ktorej sa vám naskytú nádherné výhľady na Chočské vrchy, Západné Tatry, Nízke Tatry, Veľkú a Malú Fatru. Chata je v prevádzke celoročne.

26

Prístup: Pešo z Dolného Kubína po zelenej značke za 4:00 h alebo po žltej značke za 3:30 h. Chata je prístupná aj bicyklom a autom z časti Malý Bystrec, čo je zároveň prístupová cesta do lyžiarskeho strediska. V zime je potrebné použiť snehové retaze.

Odporúčané túry v okolí: na Minčol po žltej a červenej značke za 1:15 h, k Puchmajerovej jazierku po žltej a červenej značke a po neznačenom chodníku za 1:15 h, na Vasilovskú hoľu po žltej, červenej a modrej značke za 1:45 h, na Príslop po žltej a červenej značke za 2:30 h, opačným smerom do Zázrivej po žltej a červenej značke za 3:30 h.

Chata Slaná voda 973 m n. m.

27

+421 903 942 994 | +421 903 607 511 | slonavoda@slonavoda.sk www.slanavoda.sk

Chata sa nachádza v Oravských Beskydách pod úpäťm Babej hory a Pilska. Oblasť dostala pomenovanie podľa prítomných liečivých jódovo-brómových prameňov s vysokým obsahom soli. V 19. storočí tu fungovali kúpele, ktoré boli po 1. svetovej vojne vyrabované a zničené. Súčasťou chaty je bar, reš-

taurácia, spoločenská miestnosť so stolným tenisom a biliardom a útulná terasa. Ubytovanie je rozdelené na turistickú ubytovňu, zrub, chaty, penzión a hlavnú chatu. Celková kapacita ubytovania je 180 lôžok.

Prístup: Z Oravskej Polhory po červenej turistickej značke okolo rozhľadne Trchovnica za 0:50 h, bicyklom za 0:15 h, prístup ku chate je možný aj autom.

Odporúčané túry v okolí: k Hviezdoslavovej hájovni po chodníku Milana Urbana po žltej značke za 1:00 h, na Babiu horu po žltej značke za 4:00 h, na Malú Babiu horu po červenej značke za 3:30 h, Rašelinisko Slaná voda je hneď v blízkosti chaty – nenáročná prechádzka po drevených lávkach ponad rašelinisko je vhodná aj pre deti

Roháčsky vodopád

28

Západné Tatry – Roháče

Najvyšší vodopád Západných Tatier leží 12 km od Zuberca. Nájdete ho na obľúbenej turistickej trase ku Roháčskym plesám. Nachádza sa v nadmorskej výške 1340 m n. m. a dosahuje výšku 23 m. Tvorí ho voda Studeného potoka a najpôsobivejší je po výdatných dažďoch, tiež na jar pri topení snehu. Výstup k vodopádu je náročnejší, ale s pomocou rodičov ho zvládnu aj deti. Východiskovým bodom je parkovisko Roháče-Spálená alebo Chata Zverovka, odkiaľ vedie červená turistická značka po asfaltke k rázcestiu Adamcula (1:00 h). Pokračujeme po modrej značke lesným chodníkom k vodopádu (0:30 m). V letných mesiacoch odporúčame spojiť výlet k vodopádu s výstupom k Roháčskym plesám. V zime vodopád pri výstupe k vodopádu využiť pomôcky ako turistické palice a stúpacie železá/mačky (chodník býva vychodený a šmyklavý najmä na konci zimy a na jar).

Chata Martinské hole 1230 m n. m.

+421 905 661 441 | ondrasky@chatamartinskehole.sk | www.chatamartinskehole.sk

Horská chata sa nachádza v turistickom strede na Martinských holiach v Lúčanskej Malej Fatre pod vrcholom Krížavy. Chata fungovala od roku 1939, no počas druhej svetovej vojny nemecké vojská chatu vypálili. Nová chata bola dostavaná v roku 1949. Otvorená je celoročne a poskytuje stravovacie možnosti a ubytovanie pre 85 osôb. Výborné snehové podmienky v zime a blízkosť lyžiarskych zjazdoviek robia z chaty vyhľadávanú lokalitu pre lyžiarov a skialpinistov.

Prístup: Po žltej značke zo Strání za 3:30 h, po modrej značke z Bystričky za 3:30 h, cez Ferratu HZS zo Strání za 3:00 h a z Krížavy zostupom z hlavného hrebeňa po žltej značke za 0:30 h. Prístup autom ku chate je možný po asfaltovej ceste, ktorá vedie z časti Martin-Priekopa.

29

Odporúčané túry v okolí: Martinské hole sú popretkávané turistickými chodníkmi. Ku vysielacu na Krížave sa dostanete po žltej značke za 0:45 h a napojíte sa na hrebeň. Odtiaľ pokračujte po hrebene po červenej značke – na Velkú lúku za 1:00 h, na Veterné za 1:30 h, na Hnilickú Kýčeru za 5:00 h. Opačným smerom na Minčol za 2:00 h, na Polom 3:30 h a popod strečniansky hrad do Strečna za 5:00 h.

Najväčším lákadlom je Ferrata HZS. Začína v Mlynskej doline, kam prídete po červenej značke z Martina – Stráne. Výstup je jednosmerný zdola nahor. Ferrata končí na Martinských holiach. Výstup je náročnejší, je potrebné použiť ferratový set – prilba, sedák a tlmič pádov, ktorý sa dá požičať 50 m nad konečnou zastávkou autobusu Martin – miestna časť Stráne, v požičovni FATRA SKI.

Chata pod Kľačianskou Magurou (Magura) 1115 m n. m. 30

+421 907 338 871 | magura@ekoucto.sk | www.klacianskamagura.sk

Chata leží v Krivánskej Malej Fatre pod Kľačianskou Magurou a patrí medzi najdostupnejšie chaty v Turci. Je obľúbená kvôli nádherným výhľadom na celý Turiec, Veľkú a Malú Fatru. Chata poskytuje ubytovanie a stravu celoročne. V prízemí sa nachádza bufet (bar), ktorý funguje pri nižšej obsadenosti chaty a v zimnom období. Jedáleň na prvom poschodí slúži ako spoločenská miestnosť a jej ponuka závisí na ročnom období, stave zásob a obsadenosti chaty. Ubytovacia časť sa nachádza na druhom a treťom poschodí chaty a prípade naplnenia kapacity je k dispozícii aj núdzové ubytovanie s vlastným spacákom. Chata zažíva návaly turistov počas víkendov a sviatkov, v zime je obľúbeným cieľom skialpinistov. V letnom období sa dá využiť prístupová cesta z Turčianskych Kľačian k chatu na horskú cyklistiku. Obľúbená je aj v zime, kedy ju navštevujú skialpinisti. Chata je svojou polohou vhodná na prenocovanie pre tých, ktorí sa chcú vydať na

hlavný hrebeň/z hlavného hrebeňa Krivánskej Malej Fatry inou trasou ako zo/do Strečna. Dajte si ale pozor v zimnom období, kedy môže byť chodník popri vrchu Suchý neprechodný a hrozia tu lavíny. Informujte sa o bezpečnosti trasy priamo na chate.

Prístup: Najlepšia trasa vedie z Turčianskych Kľačian po zelenej značke za 2:30 h. Ďalšia trasa vedie z Lipovca cez Panošinu po žltej značke za 3:45 h.

Odporúčané túry v okolí: Na Malý Kriváň po zelenej, žltej a červenej značke za 3:00 h, na Veľký Kriváň po zelenej, žltej a červenej značke za 4:45 h, okružná túra na Malý Kriváň a späť na chatu cez Stratenec, Biele Skaly a Suchý za 6:30 h, ku Chate pod Chlebom za 5:30 h, do Snilovského sedla ku lanovke po hrebeni za 5:00 h.

Horský hotel Kráľova studňa 1300 m n. m. 31

+421 911 827 079 | +421 948 039 705 | info@kralovastudna.com | www.kralovastudna.com

Horský hotel sa nachádza vo Veľkej Fatre pod vrchom Krížna na križovatke turistických ciest. Oblasť bola obľúbeným revírom Mateja Korvína, s čím súvisí názov lokality. Od najbližšej obce Dolný Harmanec je vzdialený lesnou cestou dĺžkou 16 km. Zariadenie s celoročnou prevádzkou sa nachádza na Ceste hrdinov SNP a veľa turistov počas náročného putovania využije jeho služby. Hotel funguje v nepretržitej prevádzke od roku 1951. V rokoch 2006-2009 prešiel kompletnou rekonštrukciou a z hotela je ekologické ubytovacie zariadenie. Hotel je v prevádzke celoročne a poskytuje stravu a ubytovacie služby s kapacitou 76 lôžok v hotelovej a turistickej časti. V ničím nerušnom prostredí Horského hotelu Kráľova studňa sa organizujú pobyty s pozorovaním hviezd. Od roku 2015 tu bol vyhlásený Park tmavej oblohy Veľká Fatra. Svetelné znečistenie je tu minimálne a tak je skvelým miestom na pozorovanie nočnej oblohy.

Prístup: Hotel je prístupný autom, bicyklom či pešo 14 km dlhou lesnou cestou zo Zálamannej doliny. Odbočka sa nachádza neďaleko parkoviska pod Harmaneckou jaskyňou, kde sa nachádza aj požičovňa e-bikov. Od parkoviska potrvá výstup po zelenej turistickej značke približne 5:00 h, bicyklom sa dá trasa zvládnuť za 2:00 h. Prístupová cesta je prejazdná, odporúča sa použiť auto s vyšším podvozkom, v zime podľa snehových podmienok. Je možnosť objednať dopravu od Harmaneckej jaskyne.

Odporúčané túry v okolí: Vychádzka ku pomníku hrdinov SNP po červenej a následne zelenej značke za 0:45 h, na Krížnu po červenej značke za 1:45 h, na Majerovu skalu po červenej a následne z Krížnej po modrej značke za 2:30 h alebo opačným smerom na hrebeň Veľkej Fatry po červenej značke (Ostredok za 2:30 h, Ploská za 4:30 h).

Chata Havranovo 670 m n. m.

+421 905 792 671 | chatahavranovo@gmail.com | www.chatahavranovo.sk

32

Chata sa nachádza v Belianskej doline 9 km od obce Belá-Dulice. Je skvelým východiskovým bodom pre turistiku na hrebeni Veľkej Fatry, vrchy Borišov a Ploskú. Dolina je dlhá 9 km, vstup motorovými vozidlami je povolený len pre návštevníkov ubytovaných na chate. Chata je celoročne obývateľná, v zimnom období je v prevádzke len na vopred dohodnuté ubytovanie. Kapacita je 45 lôžok. Chata poskytuje stravovanie podľa dohody (raňajky, polpenzia, plná penzia). Areál je prispôsobený pre školské výlety a tábory v prírode.

Prístup: Ku chate sa dá dostať Belianskou dolinou po zelenej značke za 2:30 h, bicyklom za 0:40 h. Do doliny je zákaz vjazdu pre motorové vozidlá. Ubytovatelia hostia sa môžu ku chate dopraviť autom. Pri ubytovaní získajú špeciálne povolenie pre účely preukázania sa Správe NP a Stráže prírody.

Odporúčané túry v okolí: Vychádzka k Vodopádu v Došnej po žltej značke za 0:30 h. Absolvovať môžete aj kratšie výlety v Belianskej, Jasenskej a Necpalskej doline. Túra na Lysec za 5:30 h, túra na Borišov po zelenej a od chaty pod Borišvom po žltej značke za 3:30 h, túra na Ploskú po zelenej a od chaty pod Borišvom po červenej značke za 4:00 h.

Chata pod Borišvom 1312 m n. m.

+421 919 493 493 | chatapodborisovom@gmail.com | www.chatapodborisovom.eu

33

Chata sa nachádza v krásnom horskom prostredí Veľkej Fatry v sedle medzi vrchmi Borišov (1509 m n. m.) a Ploská (1535 m n. m.). Je otvorená celoročne a poskytuje ubytovanie pre 20 osôb. Dlhodobý je v tejto lokalite problém s mobilným signálom, preto sa môže stať, že sa nie vždy dá dovolať. Ubytovanie odporúčame rezervovať dopredu SMS-kou alebo mailom. Chata poskytuje jednoduché občerstvenie vo forme alko a nealko nápojov, polievky, párkov a klobás, prípadne praženice a parených buchiet. Chata leží na križovatke turistických chodníkov, je východiskom pre výstupy na hlavný hrebeň a vrchy Borišov, Ploská, Ostredok, Krížna. Samotná horská chata je tiež obľúbeným cieľom vysokohorských túr, má útulnú atmosféru a typické sú večery pri petrolejke. V zime ju obľubujú predovšetkým skialpinisti.

Prístup: Na chatu sa dá dostať viacerými prístupovými chodníkmi z turčianskej a lipťovskej strany. Najkratšia trasa vedie po žltej značke z obce Liptovské Revúce, časť Vyšná Revúca za 3:30 h. Využiť môžete tiež modrú značku z Necpalskej doliny za 5:00 h, zelenú značku z Belianskej doliny za 5:30 h, alebo prísť po červenej a žltej značke z Lubochianskej doliny za 5:30 h.

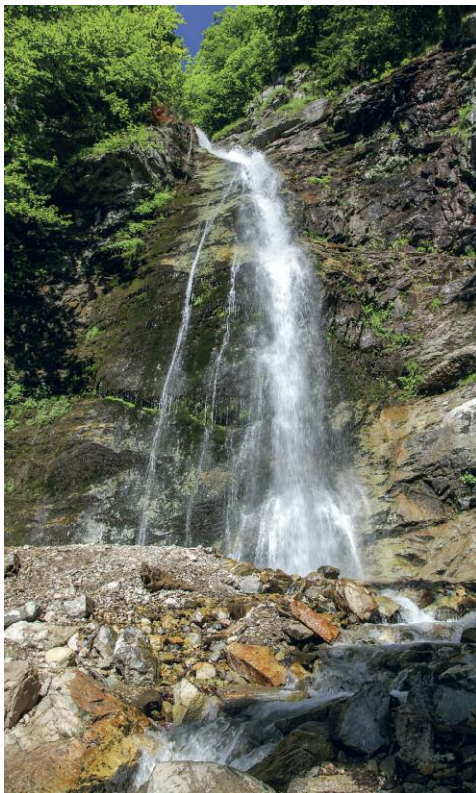
Odporúčané túry v okolí: Na Chatu Havranovo v Belianskej doline po zelenej značke za 1:50 h a neďaleký Vodopád v Došnej za 2:15 h, na Borišov po žltej za 0:30 h, na Ploskú po červenej za 1:00 h, na Rakytov po zelenej za 3:45 h, na Ostredok po červenej za 2:45 h, na Krížnu po červenej za 3:30 h, na Horský hotel Kráľova studňa po červenej značke za 4:40 h.

Šútovský vodopád

Krivánska Malá Fatra

34

So svojou výškou 38 m je to štvrtý najvyšší vodopád na Slovensku. Nachádza sa v Krivánskej Malej Fatre v Šútovskej doline. Je vytváraný vodami Šútovského potoka, ktorý pramení v skalnom útvare Mojžišove pramene. Trasa k vodopádu je nenáročná, chodník začína asfaltovou cestou popri Šútovskom potoku, neskôr sa zmení na kamenistý chodník s veľmi miernym stúpaním. Voda, ktorá dopadá na zem, vytvára v jeho okolí príjemnú sprchu, v zime naopak ponúka ľadovú výzdobu. Modrá turistická značka vás od parkoviska dovedie k vodopádu približne za 1:30 h. Cestou neobídete zatopený lom Kralovany známy aj ako Šútovské jazero. Jazero vás očarí už na prvý pohľad vďaka priezračnej vode tyrkysovej farby. Okolité terasovité svahy pripomínajú scenérie z westernových filmov.

Vodopád v Došnej

Veľká Fatra – Belianska dolina

35

Malý pekný viacstupňový vodopád sa nachádza pri ústí Došnej doliny vo Veľkej Fatre. Z obce Belá – Dulice vedie Belianskou dolinou lesná asfaltka, ktorá končí pri chate Havranovo. Dolina je dlhá a ak sa rozhodnete skrátiť si cestu bicyklami, odložte ich na chate a pokračujte asi 0:30 h po žltom značenom turistickom chodníku k vodopádu. Vodopád tvorí jeden z bočných prítokov Belianskeho potoka a jeho celková výška dosahuje asi 6 metrov.

Vodopády Pivovarského potoka

Lúčanská Malá Fatra

36

V roku 2013 sa Martinské hole zaradili do zoznamu hôr, kde sa dá na výstup použiť zaistený turistický chodník Ferrata, ktorú vybudovali horskí záchranári a patrí k top atrakciám Turca. Počas trasy je možné obdivovať kaňon Pivovarského potoka s vodnými kaskádami a menšími vodopádmi. Ferrata má dve varianty obtiažnosti výstupu. Odporúča sa použitie ferratového setu, ktorý je možné požičať v blízkosti parkoviska. K ferrate HZS sa dostanete z Martina od konečnej zastávky autobusu MHD na Stráňach popri Pivovarskom potoku na Martinské hole. Ferrata HZS má sezónne uzávery, otvorená je od 1. 6. do 14. 9. a od 1. 11. do 14. 4.

Kľacký vodopád

Lúčanská Malá Fatra

37

Pod vrchom Kľak v Lúčanskej Malej Fatre sa v nadmorskej výške 990 m n. m. nachádza 30 m vysoký Kľacký vodopád. Tento vodopád je veľmi pekný i v suchších obdobiach, skutočnú mohutnosť však nadobúda až po výdatných dažďoch. Kľacký vodopád je prístupný po značkových turistických chodníkoch. Najjednoduchší prístup k nemu je z obce Vrúcko po zelenej značke za 2:00 h, dá sa sem však dostať i z Fačkovského sedla po žltej a zelenej značke za 2:30 h alebo z obce Fačkov po modrej a zelenej značke za 3:45 h.

Horská chata Kmínek 872 m n. m.

38

+421 905 815 190 | +420 606 568 201 | info@chata-kminek.sk | www.chata-kminek.sk

Turistická horská chata sa nachádza na slovensko-českom pohraničí na hrebeni Kysuckých Beskýd len 5 km od obce Makov. Otvorená je celoročne a poskytuje ubytovanie s kapacitou 36 lôžok. Chata je vybavená reštauráciou, dá sa tu okúpať vo vonkajšom bazéne alebo v kúpacom sude. Chata je skvelým východiskovým bodom počas turistiky, v blízkosti sú cyklotrasy a hustá sieť turistických trás. V zime funguje malý vlek vedľa chaty a lokalitu vyhľadávajú aj bežkári. Chata má parkovisko pre 15 áut, v zime sú potrebné snehové reťaze.

Prístup: Z Makova po modrej značke za 1:30 h, z Bumbálky po červenej značke za 1:00 h, autom z Makova za 0:20 h, z Vyšného Kelčova po modrej značke za 1:00 h.

Odporúčané túry v okolí: Na vrch Beskyd po červenej značke za 0:45 h, do horského sedla Bumbálka po červenej značke za 1:00 h, na vrch Bobek po červenej značke za 2:15 h, na hraničný priechod Klokočov/Bíla po červenej značke za 3:30 h, na Vysokú po červenej značke za 2:45 h, do Korne po modrej značke za 2:30 h.

Chata Rača 920 m n. m.

39

+421 41 438 21 29 | chataraca@chataraca.sk | www.chataraca.sk

Chata sa nachádza v Oščadnici v lyžiarskom stredisku Snowparadise Veľká Rača v časti Dedovka, 100 m od vrcholovej stanice lanovky. Chata je najstaršou horskou chatou na Kysuciach. Žilinský odbor Klubu československých turistov začal výstavbu chaty v roku 1923, úplne dokončená bola v roku 1927. Slávnostne otvorenie chaty sa uskutočnilo už v roku 1925. Vzhľadom na dobré lyžiarske podmienky bola viac využívaná v zime. Dlhodobou bola jedinou turistickou chatou na Veľkej Rači. V roku 1929 vypukol požiar a chata zhorela. Na pôvodných základoch bola v roku 1934 súkromným majiteľom postavená nová. Počas 2. svetovej vojny sa v chate ukrývali partizáni. V posledných rokoch bola niekoľkokrát prestavaná a zrekonštruovaná do súčasnej podoby. Leží priamo na zjazdovke a ponúka ubytovanie v 14 izbách. Chata má vlastný wellness s jacuzzi, saunou a vonkajším kúpacím sudom. V reštaurácii ladenej v poľovníckom štýle môžete ochutnať

jedlá domácej kuchyne. V areáli Chaty Rača sa nachádza kaplnka vysvätená v roku 2012 zasvätená sv. Júdovi Tadeášovi, v ktorej sa konajú sv. omše. Chata je otvorená počas zimných a letných mesiacov. Mimo sezóny je potrebné overiť otvorenosť prevádzky na telefónnom čísle.

Prístup: Z Dedovky po cyklotrase ku chate Čučoriedka a hore po zjazdovke za 1:30 h, z Lalíkov po modrej značke za 1:15 h, zo Zbořova nad Bystricou po žltej turistickej značke, ktorá sa Pod Úpratiskami napája na modrú turistickú značku za 2:15 h.

Odporúčané túry v okolí: Po zelenej značke na vrchol Veľkej Rače (1236 m) za 1:15 h, na Kykulu (1087 m) po hrebene za 4:00 h, po modrej značke na Kalinov vrch (816 m) za 1:00 h.

Sezónne uzávery turistických chodníkov

Počas zimných a jarných mesiacov sú turistické chodníky vo vyšších polohách zväčša prístupné len po vysokohorskej chaty a horské hotely. Sedlá, štíty a vyššie položené doliny sú pre turistov uzatvorené kvôli bezpečnosti návštevníkov a ochrane prírody. Zima je obdobím kamzíčej ruje, počas ktorej je zvýšené riziko ohrozenia kamzíkov vyrušovaním v exponovaných lavínových terénoch. Jar je zas obdobím hniezdenia a vyvážania mláďat viacerých chránených druhov živočíchov. Sezónne uzávery vyššie položených turistických chodníkov zamedzujú úrazom a následnej pomoci v ťažko dostupnom teréne, ktorý je častokrát aj lavínózny.

ZÁPADNÉ TATRY

Zimná sezónna uzávera je platná **od 1. 11. do 15. 6.** na trasách:

- ✗ Baranec (od Chaty Orešnica cez Klinováté na vrchol Baranec) – zelená značka
- ✗ Smutná dolina (od Ťatliakovho plieska cez rázcestie Smutná dolina do Smutného sedla) – modrá značka (od rázcestia Smutná dolina po Roháčske plesá) – zelená značka
- ✗ Sedlo Zábrať (od Ťatliakovho plieska do sedla Zábrať – rázcestie so žltým turisticky značeným chodníkom) – zelená značka
- ✗ Látaná dolina (od rázcestia Zadná Látaná cez sedlo Zábrať na vrchol Rákoň) – žltá značka
- ✗ Lúčna (od lokality Zverovka – Pučatinná poľana cez Sedlo pod Osobitou, Kasne a Roh na vrchol Lúčna) – zelená značka
- ✗ Bobrovecká dolina (od rázcestia Pod Umrlou do Bobroveckého sedla) – modrá značka
- ✗ Jalovecká dolina, Parichvost, Hlboká dolina, Bobrovecká dolina (od rázcestia Pod Lyscom cez rázcestie Parichvost do Baníkovského sedla) – modrá značka (od rázcestia Pod Lyscom cez rázcestie Parichvost na vrchol Salatín) – zelená značka (od rázcestia Pod Lyscom do sedla Pálenica) – žltá značka
- ✗ Sivý vrch (od sedla Predúvratie cez Veľkú kopu a Ostrú na vrchol Sivý vrch) – zelená značka
- ✗ Hlavný hrebeň Západných Tatier obojsmerne (od Hutianskeho sedla cez Sivý vrch, Brestovú, Salatín, Spálená, Baníkov, Hrubá kopa, Plačlivé, Ostrý Roháč, Volovec, Hrubý vrch, Končistá, Klin po Pyšné sedlo) – červená značka
- ✗ Sedlo Pálenica (od lokality Pribisko – Zadný Ivanov cez Ostrý grúň a Kozinec so Sedla Pálenica) – žltá značka
- ✗ Brestová (od údolnej stanice sedačkovej lanovky lyžiarskeho strediska Roháče – Spálená cez Spálený zlab, Predný Salatín a rázcestie Predný Salatín hrebeň na vrchol Brestová) – modrá značka
- ✗ Rázcestie Predný Salatín hrebeň (od vrcholovej stanice lanovky lyžiarskeho strediska Roháče – Spálená po rázcestie s modrým turisticky značeným chodníkom) – zelená značka
- ✗ Zelená dolina (od rázcestia Pod Predným zeleným cez rázcestie pod Troma kopami po Roháčske plesá) – modrá značka (od Roháčskych plies cez rázcestie pod Troma kopami a rázcestie pod Hrubou kopou do Baníkovského sedla) – zelená značka (od rázcestia Pod Predným zeleným cez rázcestie pod Hrubou kopou do Baníkovského sedla) – žltá značka
- ✗ Žiarska dolina (od Žiarskej chaty cez Jalovecké sedlo a Príslop na vrchol Baníkov) – zelená značka (od rázcestia Pod Homôlkou do Smutného sedla) – modrá značka

Kam môžem v Západných Tatrách počas zimnej sezóny?

V Západných Tatrách je možný výstup na vrcholy ako Smrek, Baranec a Plačlivé, pretože sa na ne nevzťahuje zimná sezónna uzávera. Prístupné sú od Žiarskej chaty po zeleno značenej turistickej trase do Žiarskeho sedla. Zo sedla je možné pokračovať po žltej značke na vrchol Plačlivé a vrátiť sa rovnakou trasou späť. Ďalšou možnosťou je pokračovať taktiež žltou značenou trasou cez Smrek na Baranec a zísť cez Holý vrch do ústia Žiarskej doliny. Treba však brať do úvahy, že na prechod je potrebné disponovať zimným turistickým výstrojom a znalosťami terénu, keďže v zime značenie nie je vidieť.

Z jednoduchších zimných trás odporúčame napríklad výstup na Babky z Jalovca (Bobroveckej vápenice), alebo ku Roháčskemu vodopádu zo Zverovky.

Vyššie položené úseky značených chodníkov, na ktoré sa nevzťahuje sezónna uzávera:

- ✓ Žiarske sedlo – Smrek – sedlo Jamina (sedlo nad Pustým/Pusté sedlo) – Baranec – Kečka – Holý vrch – Malý Holý vrch – Stará Stávka – ústie Žiarskej doliny, parkovisko (žltá značka)
- ✓ Žiarska chata – Pod Homôlkou – Žiarske sedlo (zelená značka)
- ✓ Žiarske sedlo – Plačlivé (Plačlivô/Plačlivý Roháč) (žltá značka)

NÍZKE TATRY

Sezónna uzávera v Nízkych Tatrách sa mierne odlišuje od uzávery na ostatnom území Tatier. Trvá **od 1. 11. do 30. 6.** a uzavretých je len malá časť turistických chodníkov ako napríklad:

- ✗ Kotlíská – Žiar (žltá značka)
- ✗ Poľana – sedlo Kotlíská – Žiar (žltá značka)
- ✗ Demänovské sedlo – sedlo Javorie – Krúpovo sedlo - Kotlíská – Žiar (žltá značka)
- ✗ Krúpovo sedlo - Chata M. R. Štefánika (červená a zelená značka) - Tento úsek sa v zime obchádza po zimnom tyčovom značení cez Ďumbier, ale len v prípade, že je trasa pokrytá súvislou snehovou pokrývkou s hrúbkou minimálne 15 cm.

MALÁ FATRA

Z dôvodu ochrany prírody sa v období **od 1. 3. do 15. 6.** uzatvárajú tri chodníky:

- ✗ Medziholie – **Veľký Rozsutec** – Medzirozsutce (červená turistická značka)
- ✗ **Obšivanka** – Malé noclchy (modrá turistická značka)
- ✗ Vendovka – **Malý Kriváň** (modrá turistická značka)

Odporúčania

Sledujte aktuálne počasie na horách a snehové podmienky a riziko lavínového nebezpečenstva napr. na stránke www.laviny.sk a tiež upozornenia na stránke Horskej záchrannej služby www.hzs.sk

Horská záchranná služba 18 300

Ako sa správať v prírode

Každý, kto vstupuje do lesa, by si mal uvedomiť, že toto prostredie je domovom zvierat. Človek je tu len na návšteve a podľa toho by sa mal správať. Ak chceme krásu prírody zachovať aj pre budúce generácie, mali by sme dodržiavať zopár pravidiel.

- 1 **V prírode nechávame všetko v pôvodnom stave.** Z lesa nič neodvážaj. Pokiaľ si odnesieš z lesa väčšie drevo než len suché opadané konáre, môžeš dostať pokutu za krádež. Krádežou je aj to, keď zbieraš huby a čučoriedky k následnému predaju a nie pre svoju vlastnú potrebu. Rovnako tak aj odnášanie nájdeného parožia, vajec vtákov alebo mláďat zvierat.
- 2 **Nevyhadzujeme odpadky.** To platí kdekoľvek, ale v lese zvlášť. Čo si si doniesol, to si aj odnes! Les nie je smetisko. Tá banánová šupka, ktorú si práve odhodil, nezhnije za 2 dni a ani tá papierová vreckovka, ktorú si použil pri vykonaní potreby, nezmisne po prvom daždi. Keď vreckovku zahodíš, nebudeš pravý turista. Keď to nejde inak, zahrab ju. Západne po sebe nikde nezanechávame odpadky, naopak, pokúsime sa pozbierať a roztriediť odpadky po iných, nedisciplinovaných návštevníkoch. Ak máš so sebou občerstvenie, nezabudni si vziať aj vrecko, do ktorého budeš dávať odpadky. Pri odchode z lesa ho, samozrejme, vezmi so sebou a vyhod do najbližšieho kontajnera. Pre predstavu: papierová vreckovka sa rozkladá 3 mesiace, banánová šupka až 5 mesiacov, pomarančová šupka 1 rok, cigaretový filter 1-5 rokov, žuvačka 50 rokov, plastová taška 10-20 rokov, plechovka 20-100 rokov, plienka 250 rokov, PET fľaša 100-1000 rokov a sklo neuveriteľných 4000 rokov!

- 3 **Oheň zakladáme len na miestach na to určených.** Oheň v prírode treba mať neustále pod kontrolou. Od ohňa teda určite neodchádzaj. Pri odchode sa ubezpeč, že je oheň uhasený. Nevyužívaj podpaľovače, ktoré dokážu založenie ohňa urýchliť, no môžu byť škodlivé pre prírodu. Buď obzvlášť opatrný v suchom letnom období a nezakladaj oheň v blízkosti horľavých materiálov.
- 4 **Rastliny zbytočne neničíme a živočíchy neusmrcujeme.** V žiadnom prípade neubližuj zvieratám a snaž sa chrániť aj rastliny. Najmä ak ide o chránené druhy. Ohrozené a chránené druhy len pozoruj alebo fotografuj.
- 5 **V prírode sa nesprávame hlučne.** Hluk vadí obyvateľom lesa. Aj ostatným turistom. V lese buď potichu. Umožniť ti to počuť prirodzené zvuky prírody a jej obyvateľov. Keď sa neponáhľame, vidíme viac. Niekedy sa oplatí ticho posediť na niekoľkých zastávkach a pozorovať, čo sa okolo nás odohráva.
- 6 **Psa máme na vôdzke.** Pes ruší lesnú zver, dokonca aj niekoľko dní stará pachová stopa po štvornohom miláčikovi vadí lesnej zveri. Pre zver predstavuje voľne pobežujúci pes obrovský stres, ktorý pre ňu môže mať aj veľmi závažné následky, najmä pri privádzaní mláďat a v zimnom období bez dostatku potravy. Navyše ak poľovník zbadá psa, ktorý naháňa a ruší zver, môže ho usmrtiť.
- 7 **Pohybujeme sa len po vyznačených chodníkoch.** Využívaj označené turistické chodníky a trasy, najmä v chránených územiach s vyšším stupňom ochrany. Nevytváraj skratky a nevzdaluj sa od chodníka. Bicyklom jazdi len po vyznačených trasách.
- 8 **S mláďatami zvierat nemanipulujeme.** Ak po potulkách lesom nájdeš v tráve ukrytého malého srnčeka bez matky, nechytaj ho. Matka sa takmer vždy nachádza v blízkosti. Ak by si nevinne pohladil mláďa, vystavíš ho veľkému riziku. Zanecháš na ňom pachovú stopu a matka ho odvrhne. Platí to aj pre vtáky a ostatné zvieratá v prírode.
- 9 **Do lesa nevstupujeme motorovým prostriedkom.** Do lesa sa autom, štvorkolkou ani motorkou nechodí. Hluk motorov plaší zver a ruší turistov. Lesné cesty slúžia hlavne na zdravotnú a požiaru ochranu lesa a zväžanie dreva.
- 10 **Dbáme na svoju bezpečnosť.** Na vysokohorskú túru sa nechodí v sandáloch ani v šľapkách, ale v kvalitnej turistickej obuvi. Vyhybaj sa nebezpečnému terénu a zbytočne neriskuj kvôli odvážnym fotkám na instagrame. Nepoužívaj nadmerné množstvo voňaviek, dráždia totiž osy, včely a ostatný hmyz. Nepodceňuj ani prípravu výletu. Pred každou túrou si poriadne skontroluj hlásené počasie a zbaľ do batohu adekvátnu výbavu. Naštuduj si plánovanú trasu a zväž svoje sily. Zbaľ si dostatok jedla, vody a oblečenia podľa predpovede počasia. Nedostatočná príprava môže viesť k problémom počas turistiky a ohroziť môžeš seba alebo ostatných turistov.

Čo sú útulne?

Skromné turistické zruby a menšie jednoduché chatky na odlahlých miestach, ktoré ponúkajú núdzový nocľah a úkryt pred nepriaznivým počasím. Často sú to bývalé pastierske salaše, ale nájde sa aj zopár lepšie vybavených, ktoré majú vlastné svetlo na solárny zdroj, piecku a kuchynku. Využívajú ich turisti počas niekoľkodňovej turistiky, zdolávaní hrebeňoviek alebo diaľkári zdolávajúci legendárnu Cestu hrdinov SNP. Veľa útulní bolo nesprávne využívaných, boli zničené alebo opakovane vyhoreli. Preto by mali zostať skryté pred zrakom širokej verejnosti. Skalní turisti sa k informáciám o lokalitách turistických útulní dopátrajú na turistických fórach.

TIP!

Často v útulniach narazíš na papierik s IBANom, kde môžeš prispieť na chod útulne dobrovoľným príspevkom za noc strávenú v útulni. Ľuďom, ktorí sa o jej prevádzku starajú, sa finančná pomoc zídne.

7 základných pravidiel správania sa na útulni od #hikemates

- 1 To čo si so sebou donesieš, si odnes aj naspäť.** Odpadky si zbaľ do ruksaku a odnes dole do civilizácie. Neporiadok na útulňu nepatrí, preto sa snaž opustiť útulňu v lepšom stave, ako si ju našiel.
- 2 Koľko dreva spáliš, toľko nachystaj pre ostatných.** Piecka v útulni slúži na to, aby si si mohol vysušiť veci a trochu sa zohriať, no neplytvaj ním a vždy nachystaj novú zásobu dreva, väčšiu ako si sám použil. Drevo zbieraj v okolí útulne, využi suché spadnuté konáre a raždie, samozrejme nerúb stromy. Väčšina útulní je vybavená sekerou a pílkou. Odporúčame nosiť so sebou zápalky, tuhý podpaľáč a staré noviny. Oheň zakladaj len na mieste na to určenom, v niektorých útulniach sa nachádza piecka alebo malé ohnisko. Zakúr s čo najsuchším drevom a počas horenia pravidelne vetraj. Veľký pozor treba dávať, aby sa spolu s drevom nerozhorela aj útulňa.
- 3 Pred odchodom pozametaj a vyčisti použitú piecku od popola.** Ak je v útulni piecka, výbava v útulni by mala obsahovať metličku na tieto účely.
- 4 Ak je pri útulni nejaký prameň vody, neznečisťuj ho.** Pred príchodom na útulňu si vždy zisti, či sa v jej okolí nachádza nejaký prameň. Ak nie, prinies si so sebou dostatočné množstvo tekutín. Vždy po sebe umy príbor alebo riad, ktorý si použil z vybavenia útulne. Ak prídeš na útulňu v zime, a prameň vody bude zamrznutý, skvelým zdrojom pitnej vody je čerstvo napadaný sneh, stačí ho nazbierať a roztopiť.
- 5 Udržuj čistotu aj počas toalety.** Ak sa v blízkosti útulne nachádza latrína, použi ju. Ak sa nenachádza, zväz miesto, kde potrebu vykonáš. Ani doma nevykonávaš potrebu pred vchodom. Zájdi do najbližšieho lesíka a ukry to niekde za strom mimo turistického chodníka. Snaž sa zanechať po sebe čo najmenej odpadu. Vlhčené utierky sú pre prírodu katastrofa, použi radšej toaletný papier. Ideálny turista by po sebe nemal zanechať žiadnu stopu. Aby sme predišli hromadeniu vreckoviek v prírode, ideálne je svoju vykonanú potrebu zahrabať do zeme. Na tento účel slúžia malé toaletné lopatky, ktoré sa stále viac dostávajú do povedomia turistov. Pogúgli a jednu si zaobstaraj.
- 6 Buď k ostatným spolunocležníkom ohľaduplný a správaj sa potichu.** Ak prídeš na útulňu ako prvý, útulňa nepatrí len tebe. Pred tmavou nocou a chladnou zimou sa potrebujú ukryť aj ďalší turisti, preto rešpektuj aj ostatných. Ber to ako príležitosť spoznať nových ľudí. Útulňa slúži ako bivač a mala by byť oázou pokoja uprostred divočiny a nie miestom na žúrky.
- 7 Pomôž aj budúcim návštevníkom.** Ak máš navyše niektoré veci, ktoré si si so sebou priniesol a mohli by sa hodiť budúcim návštevníkom, môžeš ich nechať v útulni. Určite nejaký budúci turista ocení zápalky, tuhý podpaľáč, sviečky, suché noviny alebo lekárníčku. Pred odchodom uprac útulňu minimálne do takého stavu, v akom si ju našiel.

ŽILINSKÝ
TURISTICKÝ
KRAJ

www.slovakia.travel

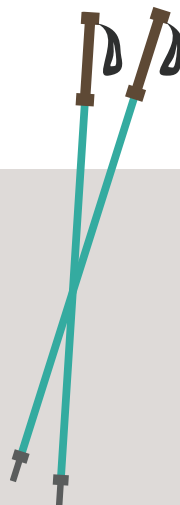

MINISTERSTVO
DOPRAVY A VÝSTAVBY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Vydanie publikácie bolo realizované s finančnou podporou
Ministerstva dopravy a výstavby SR

ŽILINSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Zostavil a vydal: Žilinský turistický kraj, krajská organizácia CR, 2022

Foto: Jaroslav Moravčík, Richard Köhler, Šimon Trnka, Milan Noga,
Marek Hajkovský, Matúš Hitka, Branislav Konečný, Lucia Švaňová,
Filip Lehotský, Igor Mičech, archív Žilinského turistického kraja a jeho
členov, archív ubytovacích zariadení, Shutterstock

Grafické spracovanie a tlač: Mária Ščuryová – MAGMA

www.zilinskyturistickykraj.sk www.northslovakia.com